

Eiropas zaļais kurss: kā tas ietekmē (-s) Latvijas valsts pārvaldi

Kas ir Eiropas zaļais kurss?

1

3

Vides politika visās politikās

2014-2019

Enerģētikas Savienība ar nākotnē vērstu klimata izmaiņu politiku

Jean Claude Juncker, 2014

Mērki

40% samazinājums SEG emisijām līdz 2030.gadam, salīdzinot ar 1990.gadu

32% atjaunojamie resursi enerģijas patēriņā

32,5% enerģijas ietaupījums, salīdzinot ar «neko nedarīt» scenāriju

Progress

Ja tiek pilnībā ieviests un īstenots viss tiesiskais ietvars: **45%** SEG emisiju samazinājums līdz 2030.gadam

2021-2030-2050

Eiropas Zaļais kurss – Eiropas klimata likums

Ursula von der Leyen, 2019

Mērki

55% samazinājums SEG emisijās līdz 2030.gadam

Klimata neitralitāte jeb «**neto 0**» emisijas līdz 2050.gadam

ES-27: CO₂ ↓ par 55% līdz 2030.gadam

Latvijā:
SEG emisiju
mazināšana
par 17%
iepretim
2005.gada
rādītājam

Eiropas zaļais kurss: nacionālās drošības un neatkarības jautājums

***Mēs nevaram izmainīt to, ko
nevaram izmērīt***
Lords Kelvins

Klimata likums

I nodaļa Vispārīgie noteikumi

1. pants. Likumā lietotie termini:

1) **Eiropas Savienības Emisijas kvotu tirdzniecības sistēmas darbības** – operatora vai gaisa kuģa operatora veiktās šā likuma 1. un 2. pielikumā minētās darbības;

2) **emisijas** – siltumnīcefekta izraisošo gāzu izplūde atmosfērā no šā likuma 1. pielikumā minētajām darbībām vai ar šā likuma 2. pielikumā uzskaitītajām aviācijas darbībām saistīta gāzu izplūde no gaisakuģa;

3) **emisijas kvota** – pieļāvums emitēt noteiktā laika posmā vienu tonnu oglekļa dioksīda ekvivalenta, kas ir viena metriskā tonna oglekļa dioksīda vai jebkuras citas siltumnīcefekta gāzes daudzums ar ekvivalentu globālās sasilšanas potenciālu, ņemot vērā attiecīgās siltumnīcefekta gāzes globālās sasilšanas potenciālu. Emisijas kvotu izmanto vienīgi šā likuma nosacījumu izpildei, kā arī saskaņā ar šā likuma nosacījumiem var pārskaitīt citai fiziskajai vai juridiskajai personai;

4) **emisijas kvotu izsolišana** – emisijas kvotu realizēšana pirmreizējā (primārajā) tirgū atbilstoši Eiropas Komisijas 2010. gada 12. novembra Regulai Nr. 1031/2010 par siltumnīcas efektu izraisošo gāzu emisiju kvotu izsoļu laika grafiku, administrēšanu un citiem aspektiem saskaņā ar Eiropas Parlamenta un Padomes direktīvu 2003/87/EK, ar kuru nosaka sistēmu siltumnīcas efektu izraisošo gāzu emisijas kvotu tirdzniecībai Kopienā;

5) **emisijas kvotu izsolišanas instruments** – valsts budžeta programma, finanšu instruments, kura līdzekļi iegūti no emisijas kvotu izsolišanas;

6) **gada emisijas sadales vienība** – Eiropas Savienības dalībvalstij noteikts ikgadējais maksimāli pieļaujama siltumnīcefekta gāzu emisiju apjoms no šā likuma 3. pielikuma pirmajā daļā minētajiem citiem siltumnīcefekta gāzu emisiju avotiem, kas atbilst vienai tonnai oglekļa dioksīda ekvivalenta;

7) **gaisa kuģa operators** – fiziska vai juridiska persona, kas veic gaisa pārvadājumus un ekspluatē gaisa kuģi laikā, kad tas veic šā likuma 2. pielikumā noteikto aviācijas darbību, vai arī, ja šī persona nav zināma vai gaisa kuģa īpašnieks to nav norādījis, - gaisa kuģa īpašnieks;

8) **iekārta** – stacionāra tehnoloģiska vienība, kurā tiek veikta viena vai vairākas šā likuma 1. pielikumā minētās darbības un citas tehniski tieši saistītas darbības ar saistītā teritorijā veicamajām darbībām, un kuras var ietekmēt emisiju un piesārņojumu;

9) **Kioto vienības** – noteiktā daudzuma vienības, emisijas samazināšanas vienības, sertificētie emisiju samazinājumi, piesaistes vienības, ilglaiči sertificētie emisiju samazinājumi un pagaidu sertificētie emisiju samazinājumi;

**Katrai iestādei –
savu ilgtspējas stratēģiju?**

Mīts #1. Zaļais kurss rada tikai izmaksas un apgrūtinājumus

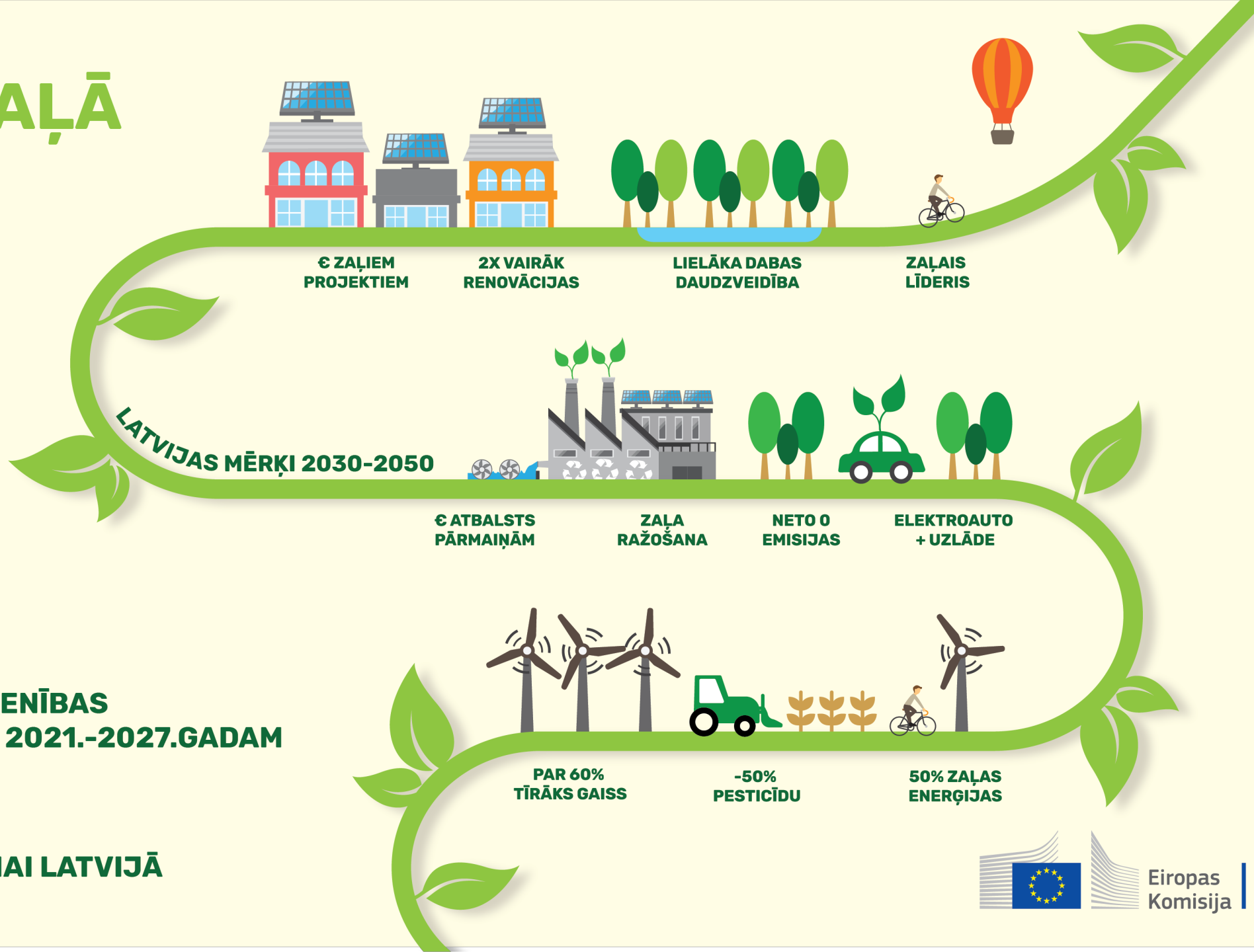

EIROPAS ZAĻĀ KURSA IESPĒJAS

30%

10 MILJARDI –
KOPĒJAIS EIROPAS SAVIENĪBAS
FINANSĒJUMS LATVIJAI 2021.-2027.GADAM

3 MILJARDI –
FINANSĒJUMS EIROPAS
ZAĻĀ KURSA ĪSTENOŠANAI LATVIJĀ

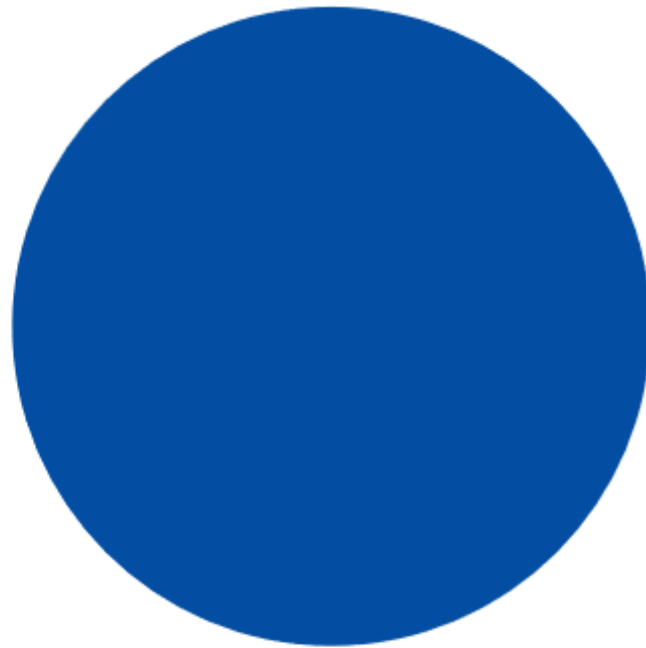
Mīts #2. Latvijā klimata un vides problēmas nav tik aktuālas kā citviet

Attieksme pret Eiropas zaļo kursu

● ES iedzīvotāji ● Latvijas iedzīvotāji

53% uzskata, ka vides aizsardzība ir ļoti svarīga

36% uzskata, ka vides aizsardzība ir ļoti svarīga

Aptaujas datu apkopojums no Īpašā Eirobarometra 501

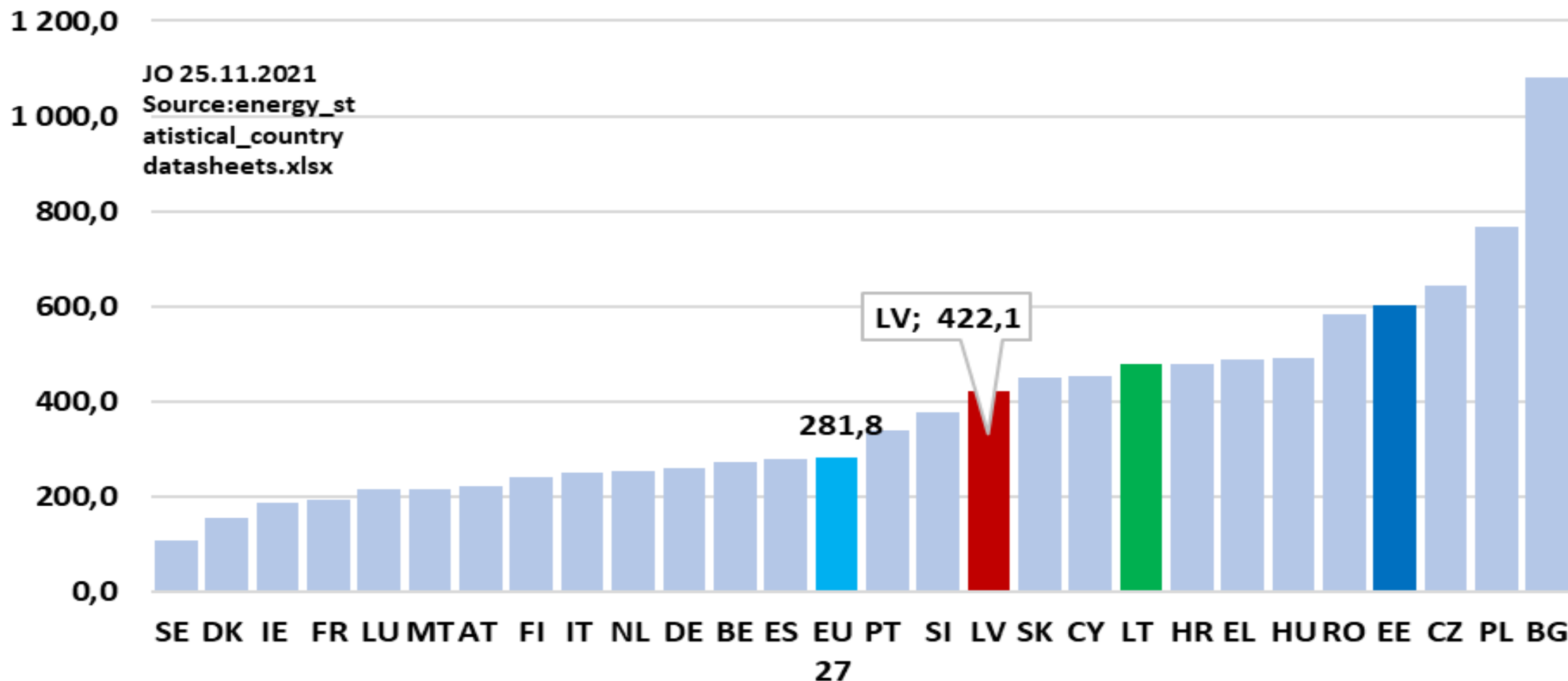

**Mīts #3. Latvija ir viena no
zaļākajām valstīm pasaulē**

Energijas intensitāte Latvijā ir augstāka nekā vidēji ES-27

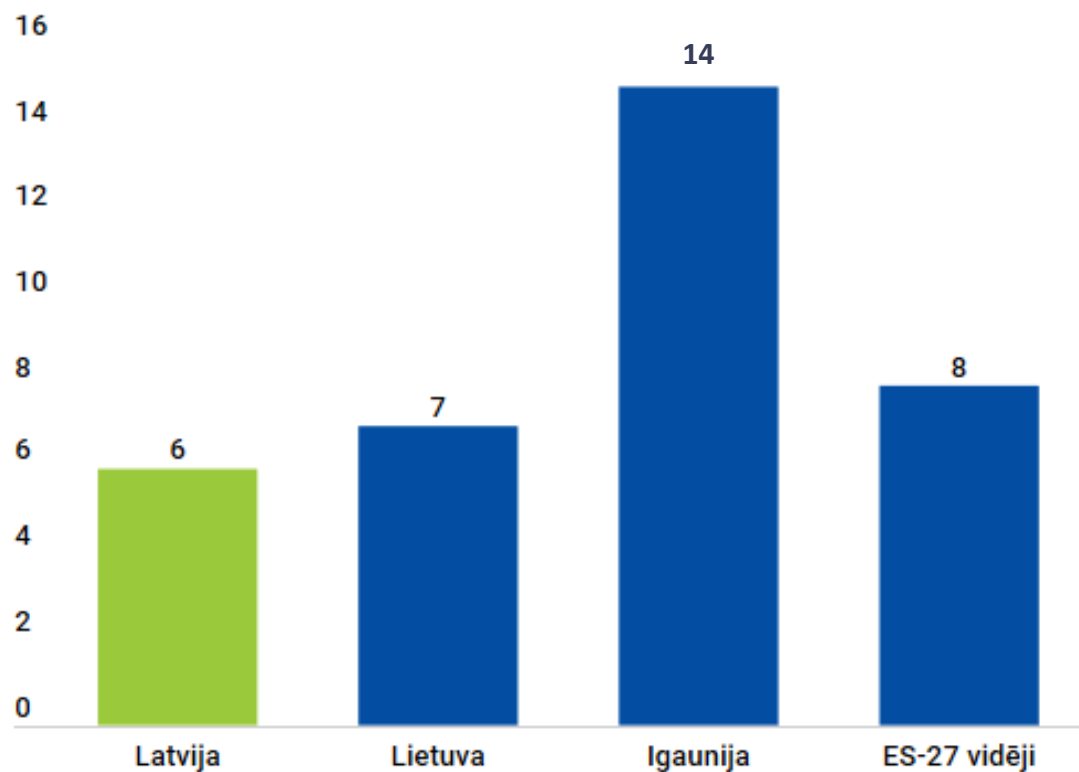
2019 Kopējās SEG – IKP intensitāte [ton CO2 eq./M€'15]

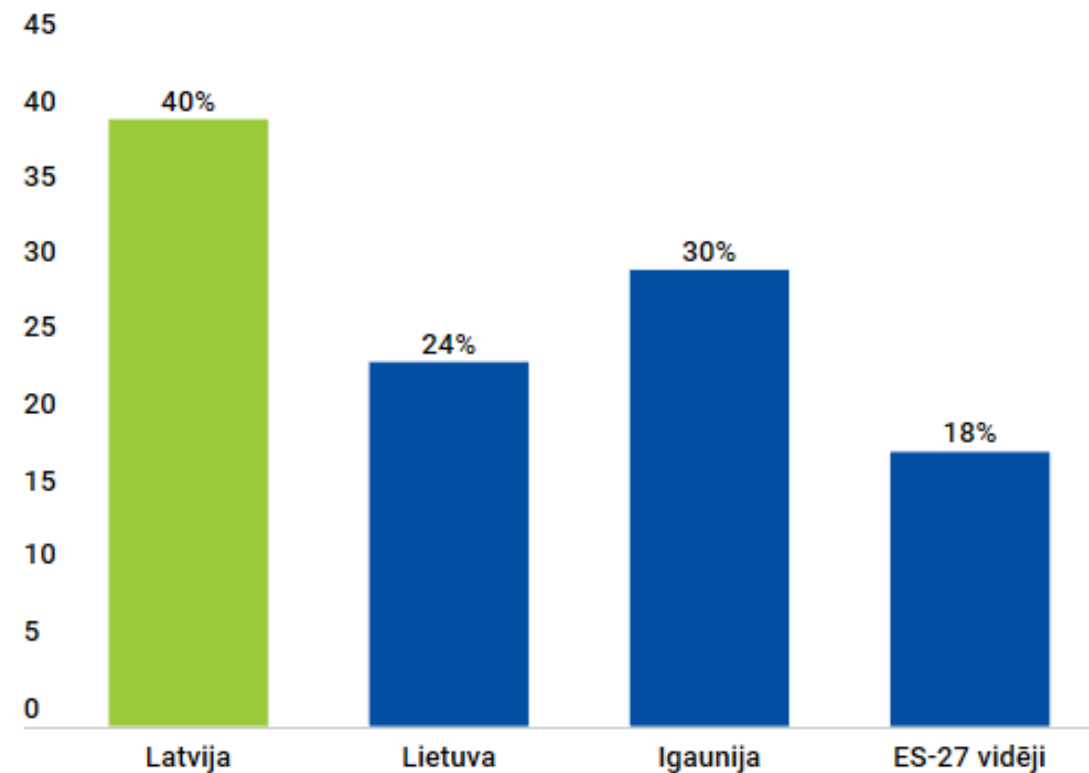

Enerģijas ražošana un patērešana Latvijā

CO2 emisijas uz vienu iedzīvotāju (tonnas gadā) (2018)
(Eurostat)

Atjaunojamo resursu īpatsvars enerģijas ražošanā (2018)
(Eurostat)

Mīts #4. Individū un iestāžu ikdienas izvēles nebūs pietiekamas, lai sasniegtu zaļā kursa mērķus

Kuri sektori Latvijā patērē visvairāk enerģijas?

Mājsaimniecības

30%

Pakalpojumi

15%

Ražošana

22%

Transports

28%

Mīts #5. Transports Latvijā nav nozīmīgs emisiju avots

Kas rada visvairāk emisiju?

Ražošana

8%

Enerģijas
ražošana

13%

Lauksaimniecība

21%

Transports

30%

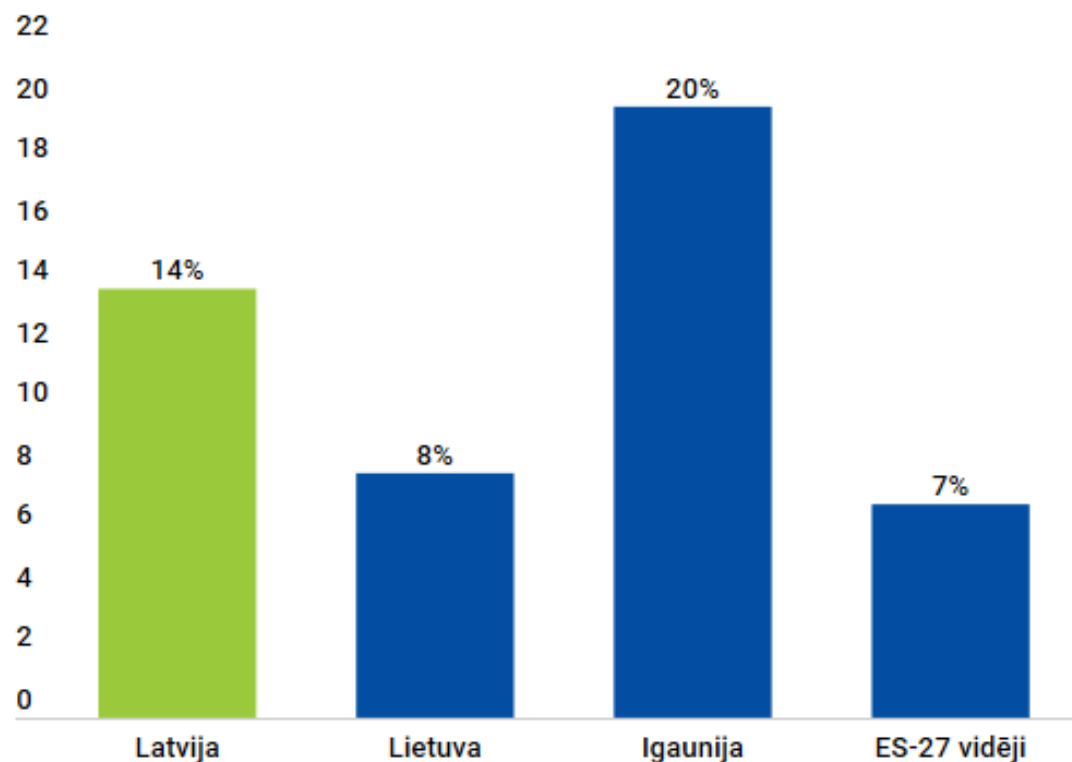
**Mīts #6. Latvija ir bioloģiskās
saimniekošanas līderis Baltijā**

**Mīts #7. Latvijā ar atkritumu
apsaimniekošanu viss ir kārtībā**

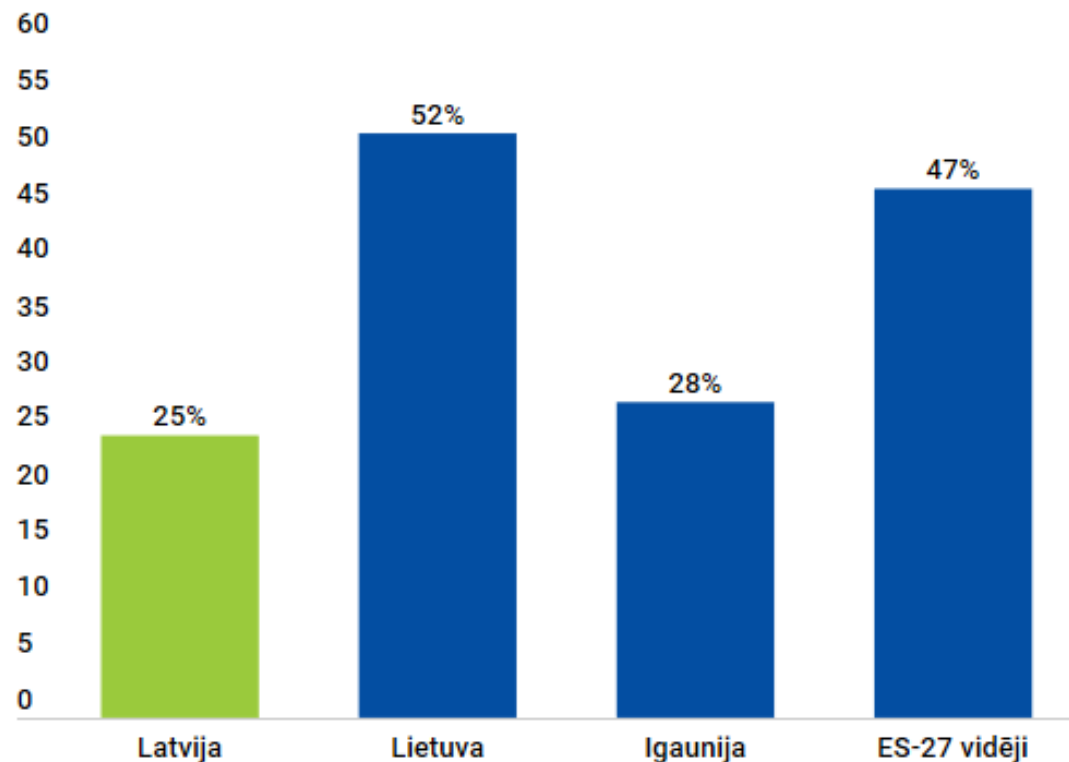

Lauksaimniecības zemes izmantošana un atkritumu apsaimniekošana

Bioloģiskās lauksaimniecības īpatsvars (no visas lauksaimniecības zemes)

Pārstrādāto atkritumu īpatsvars (2018) (Eurostat)

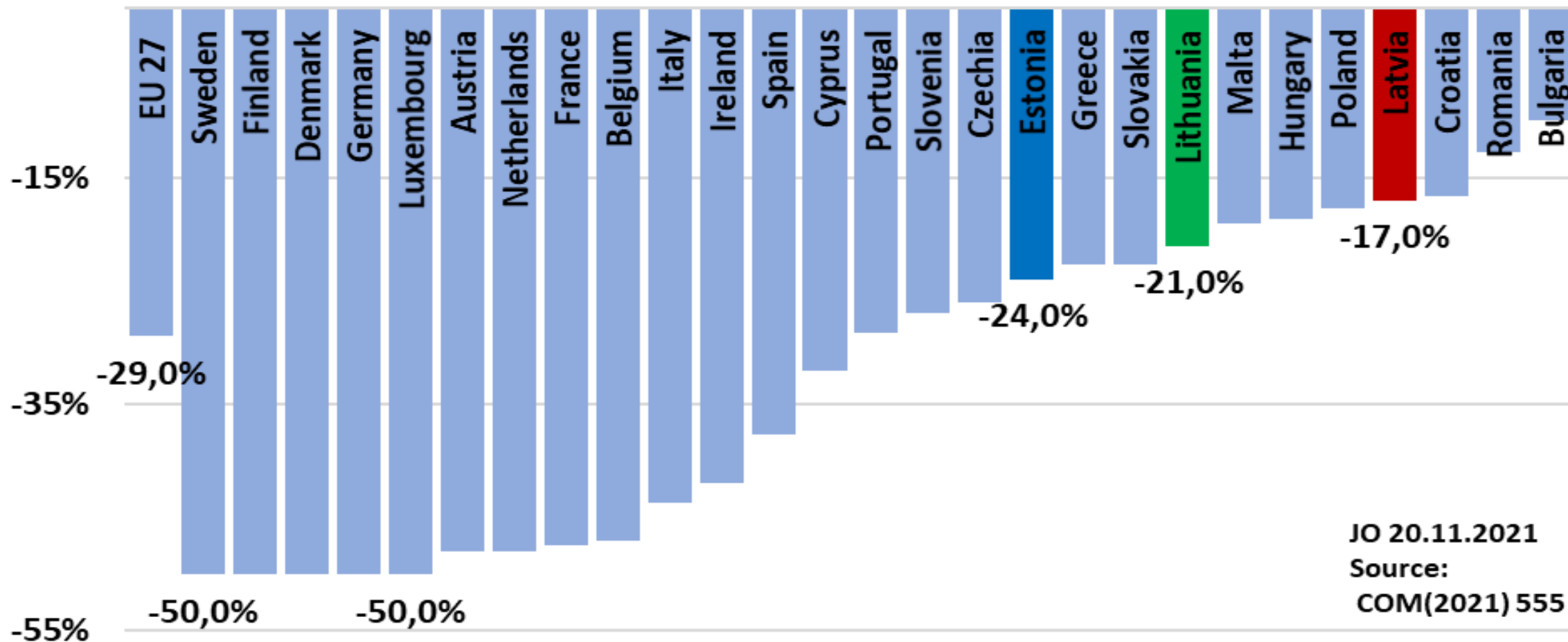

**Mīts #8. Eiropas Savienība prasa
Latvijai sasniegt ļoti augstus
emisiju samazināšanas mērķus**

Emisiju samazināšanas mērķi līdz 2030.gadam

JO 20.11.2021

Source:

COM(2021) 555

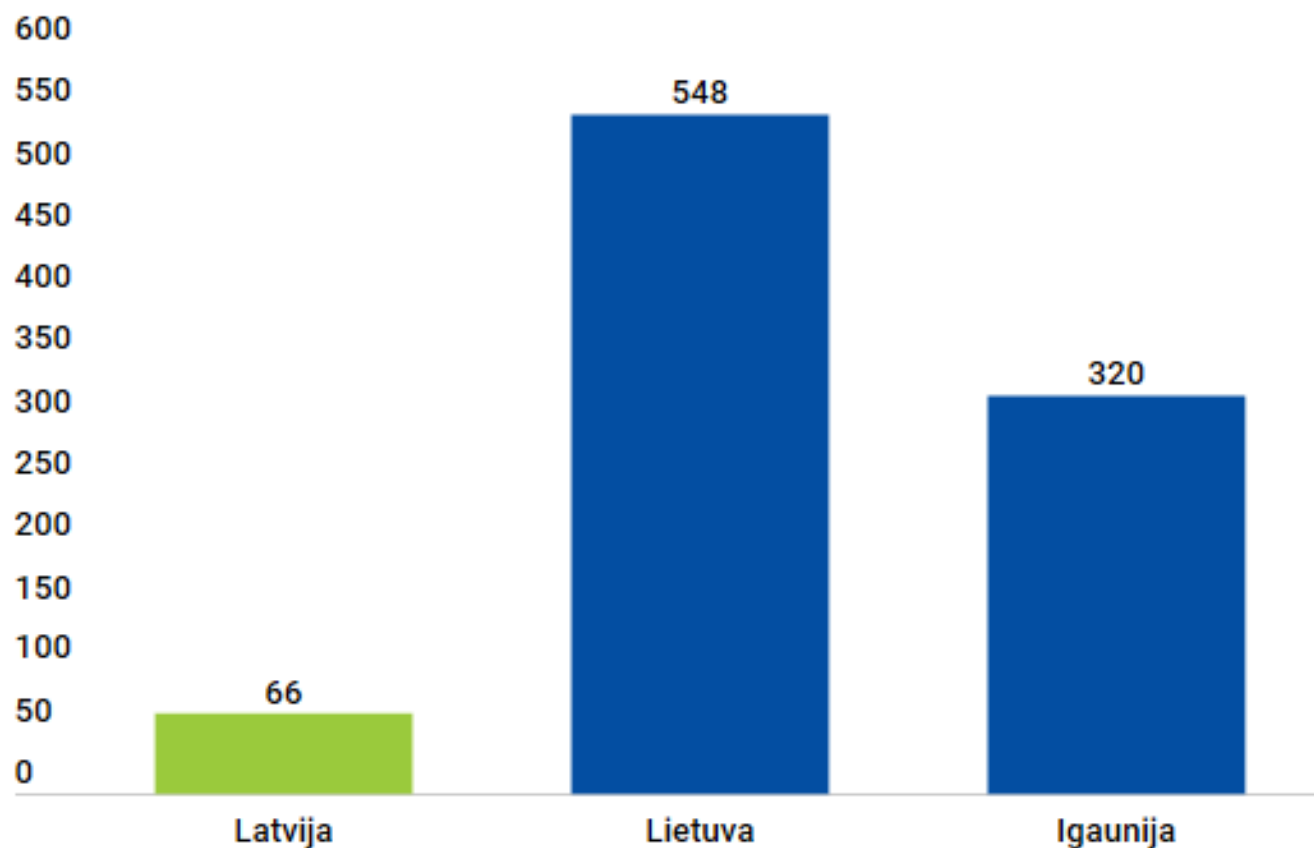

Mīts #9. Latvija ir atjaunojamās enerģijas lielvalsts

Vēja enerģijas bēdu stāsts - NIMBY

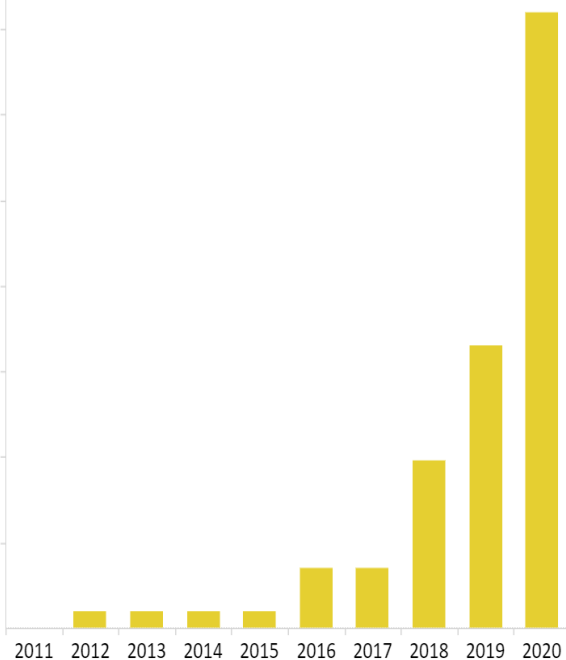
Instalētās vēja enerģijas kopējā jauda (MW) (2019) (WindEurope)

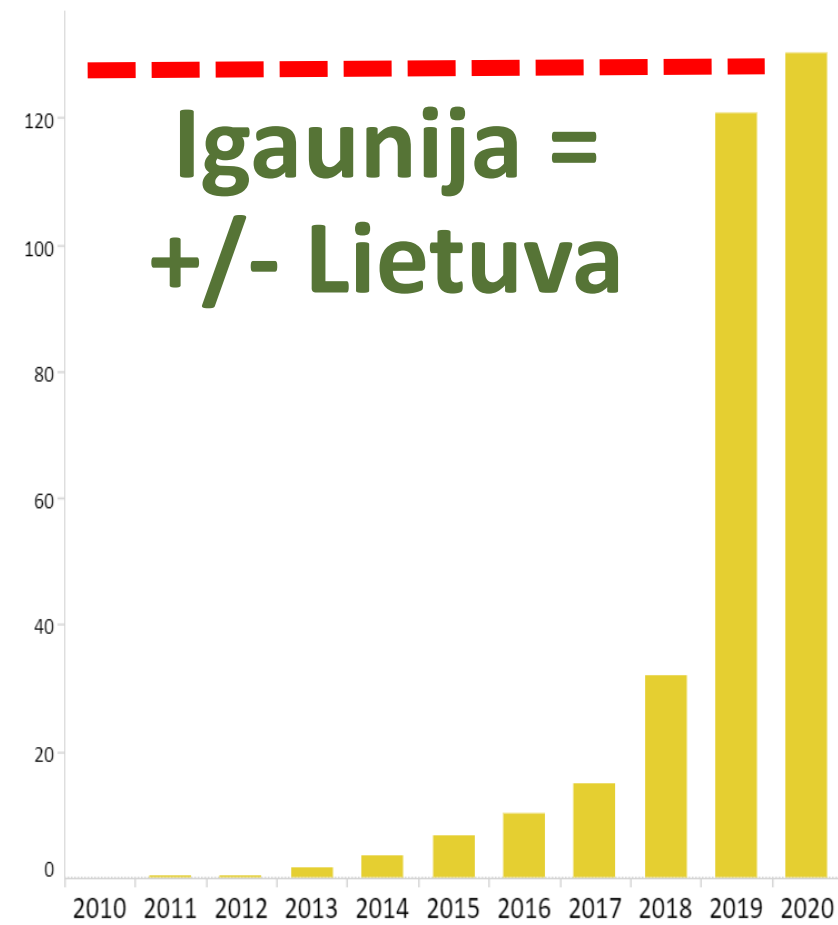
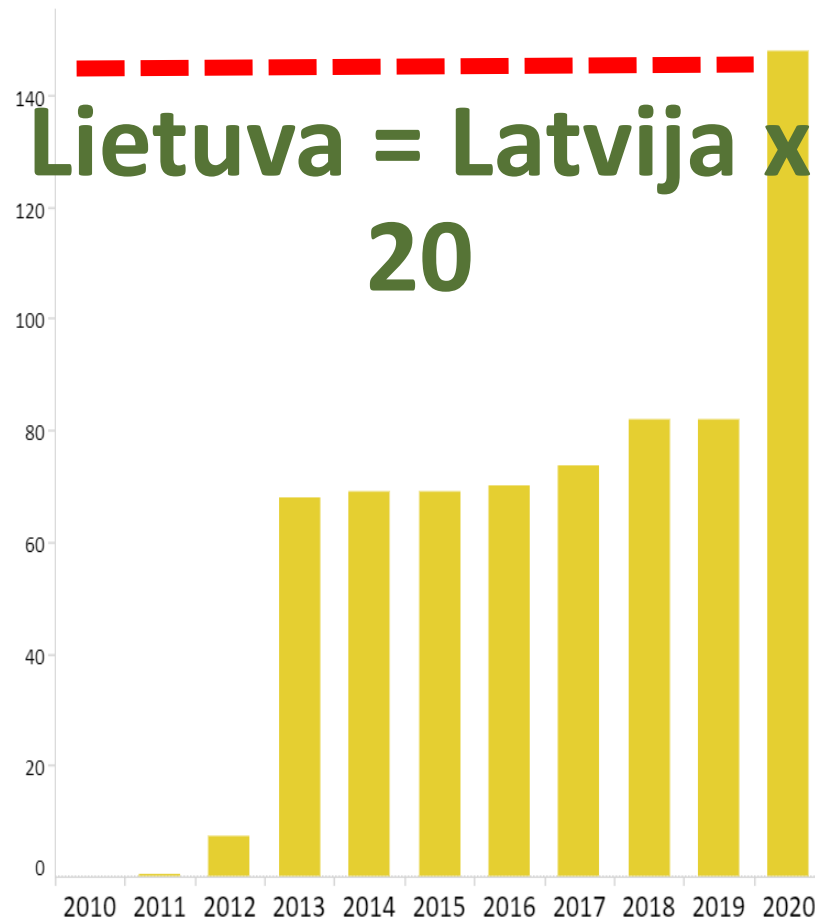
192,231
EU-27

Saules enerģijas neizmantotais potenciāls

**Latvija:
17MW**

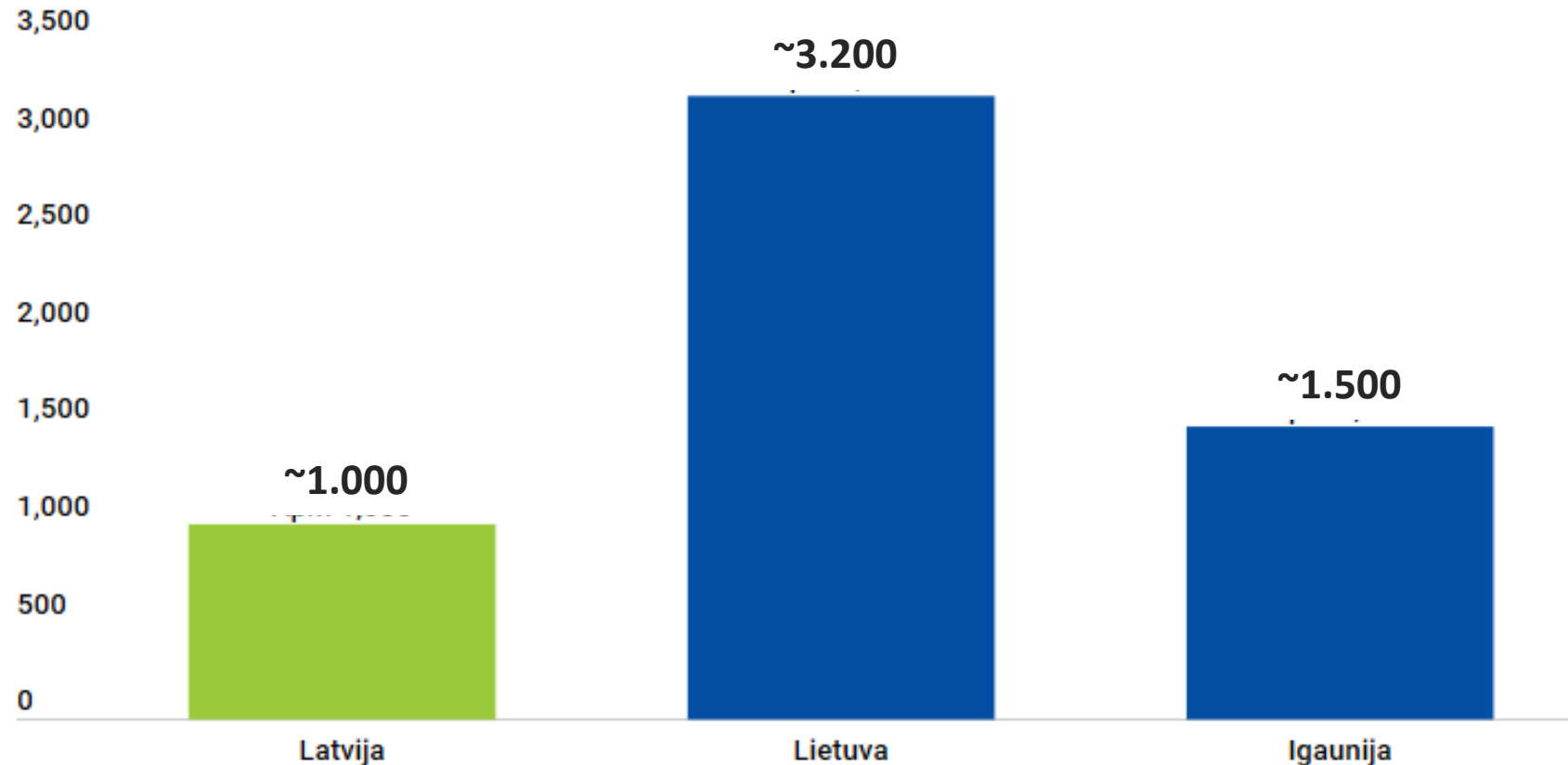

Mīts #10. Latvijā ir nosiltinātas daudzas ēkas

Nosiltināto daudzdzīvokļu māju skaits Baltijā

Nosiltināto daudzdzīvokļu ēku skaits (EM, JESSICA, EBRD dati, 2019)

Mīts #11. Nākamajos gados Latvija var «gulēt uz lauriem»

Jauni mērķi 2030.gadam

ATJAUNOJAMĀ ENERĢIJA

50%

ENERGO EFEKTIVITĀTE

 39%

**Mīts #12. Nākotnē saimniekot gluži
labi varēs kā līdz šim**

«No lauka līdz galdam»

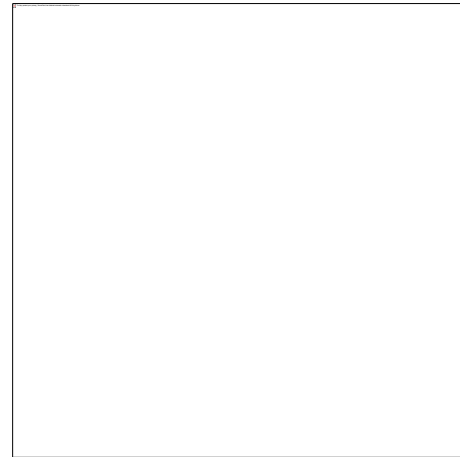
Līdz 2030. gadam pārtikas ražošanas jomā:

50%

Pesticīdu lietošana

50%

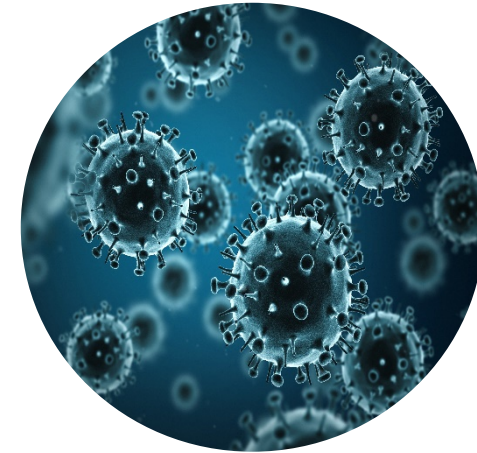
Barības vielu
zudums

20%

Mēslošanas
līdzekļu
izmantošana

50%

Antibiotikas

Galvenie uzsvāri

- Eiropas zaļais kurss nav tikai klimata politika, bet enerģētiskās neatkarības un nacionālās drošības jautājums, ņemot vērā Krievijas karu Ukrainā un ģeopolitiskos riskus
- Klimata neitralitātes sasniegšanai būs svarīgs gan privātā, gan publiskā sektora devums
- Ļoti svarīga ir starp sektoru un starp institūciju sadarbība vienota mērķa vārdā
- Katrai iestādei jāizstrādā sava ilgtspējas stratēģija, balstīta Eiropas Savienības un Latvijas Klimata likumos, ņemot vērā labās prakses piemērus
- Lai emisijas varētu samazināt, tās ir jāizmēra; lai varētu pieņemt gudrus lēmumus, jābūt faktu un analītikas bāzei
- Latvijā ir daudz mājasdarbu un investīciju vajadzību, bet pieejams milzīgs ES finanšu un tehniskais atbalsts (vismaz €3 miljardi nākamajos 10 gados)
- Eiropas zaļais kurss nav tikai nepieciešamība un pienākums, bet iespēja radīt darba vietas un izaugsmi, efektīvāk lietot resursus un uzlabot dzīves un darba kvalitāti
- *Mazāk sarunu, vairāk darbu (Grēta Tūnberga)*

Paldies!